

Projekt : doskonalenie zarządzania usługami publicznymi
 i rozwojem w jednostkach samorządu lokalnego
 Grupa Wymiany Doświadczeń (GWD) –
 - efektywność energetyczna miast

Poznań 5-6 lipca 2011 r.

1. Miejsce spotkania:

- Urząd Miasta Poznania
- obiekty na terenie ZOO w Poznaniu
- składowisko odpadów w miejscowości Suchy Las

2. Uczestnicy spotkania :

Przedstawiciele miast :

- Poznań
- Słupsk
- Częstochowa
- Ełk
- Murowana Goślina

Lista uczestników w załączeniu – Załącznik nr 1

3. Cele spotkania :

- Omówienie dotychczasowej działalności miast w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania wskaźników określonych w poprzednim cyklu seminariów
- Przedstawienie sytuacji organizacyjnej i kadrowej w miastach uczestnikach cyklu dotyczących zarządzania energią
- Prezentacja aktualnej sytuacji prawnej po przyjęciu przez Sejm RP ustawy o efektywności energetycznej i założeń polityki w tym zakresie Unii Europejskiej
- Wstępne określenie założeń tematycznych i celów bieżącego cyklu seminariów

4. Program seminarium:

5.07. 2011 r. (wtorek)

14.00 – 14.45 Lunch

15.00 – 15.30 Przywitanie uczestników przez gospodarzy miasta. Prezentacja miasta

Krótką prezentacja celów projektu

- 15.30 – 16.30 Prezentacja członków grupy oraz ustalenie wzajemnych oczekiwań i metod współpracy w ramach Grupy.
- Informacja przedstawicieli miast o stopniu wykorzystania dotychczasowych prac grupy efektywności energetycznej
- 16.30 – 17.15 Omówienie aktualnej sytuacji prawnej w kontekście ustawy o efektywności energetycznej i programów Unii Europejskiej w tym zakresie
- (Zbigniew Michniowski – koordynator GWD)
- 17.30 – 18.30 Prezentacja projektu zakupów grupowych energii elektrycznej dla jednostek UM Poznania
- 18.30 – 19.00 Ogólna ocena uwarunkowań realizacji projektów e.e. w poszczególnych miastach, członkach grupy
- 19.00 - 19.30 Prezentacja programu konferencji „Nowa energia – smart grid- smart city”... pod patronatem Prezydencji Polskiej w UE --- Bielsko-Biała 12-13.09. 2011 r.

6 lipca 2011 r. (środa)

- 9.00 – 13.00 Wizyta w terenie – Zapoznanie się z obiektami na terenie ZOO w Poznaniu oraz składowiskiem odpadów i instalacjami OZE w miejscowości Suchy Las.
- Omówienie projektu wykorzystania doświadczalnego i użytkowego OZE
- 13.00 – 13.30 Ocena możliwości sprecyzowania wskaźników produkcji energii z OZE w instalacjach rozproszonych
- 13.30 - 14.00 Zgłaszanie / wybór „tematów wiodących” do omówienia na poszczególnych spotkaniach. Ustalenie miejsc i gospodarzy poszczególnych spotkań.
- Podsumowanie i zakończenie spotkania.

5. Realizacja programu seminarium.

5.1 Po przywitaniu uczestników seminarium przez przedstawicieli Prezydenta Miasta Poznania i krótkim zaprezentowaniu miasta, dr Tomasz Potkański i koordynator projektu Pani Małgorzata Ornoch – Tabędzka reprezentujący ZMP, przedstawili założenia realizacji cyklu SAS w zakresie nowego cyklu seminariów. Prezentacja w załączeniu – Załącznik nr 2

Następnie uczestnicy seminarium dokonali autoprezentacji z podkreśleniem zadań jakie realizują w ramach organizacyjnych własnych Urzędów. To co istotnego daje się zauważyć to rozproszenie zadań związanych z realizacją programów efektywności energetycznej i realizacja przez uczestników seminarium innych zadań w ramach struktur organizacyjnych urzędów miejskich

Uwaga druga dotyczy ograniczonego wykorzystania w pracach służb efektywności energetycznej zestawu wskaźników opracowanych w poprzednim cyklu. Stąd też sugestia by w ramach działań Grupy wyselekcjonować z kilkudziesięciu najważniejsze, by można było w prostszy sposób na etapie rozpoczynania działań monitorować realizację zadań e.e.

5.2 Omówiono aktualną sytuację prawną samorządów w kontekście zobowiązań, które narzuca ustawa o efektywności energetycznej z dn. 15 kwietnia 2011 r. (dokonującej w swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2006/32/WE) w szczególności ze zwróceniem uwagi na zapisy wyszczególnione poniżej:

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

2) zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej;

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

1) efektywność energetyczna — stosunek uzyskanej wielkości efektu użytkowego danego obiektu, urządzenia technicznego lub instalacji, w typowych warunkach ich użytkowania lub eksploatacji, do ilości zużycia energii przez ten obiekt, urządzenie techniczne lub instalację, niezbędnej do uzyskania

9) jednostka sektora publicznego — podmiot sektora finansów publicznych, o którym mowa w art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.⁴) tego efektu;

Rozdział 2

Krajowy cel w zakresie oszczędnego gospodarowania energią

Art. 4. 1. Ustala się krajowy cel w zakresie oszczędnego

gospodarowania energią wyznaczający uzyskanie do 2016 r. oszczędności energii finalnej w ilości nie mniejszej niż 9% średniego krajowego zużycia tej energii w ciągu roku, przy czym uśrednienie obejmuje lata 2001—2005.

Rozdział 3

Zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej

Art. 10. 1. Jednostka sektora publicznego, realizując swoje zadania, stosuje co najmniej dwa ze środków poprawy efektywności energetycznej, o których mowa w ust. 2.

2. Środkiem poprawy efektywności energetycznej jest:

- 1) umowa, której przedmiotem jest realizacja i finansowanie przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej;
- 2) nabycie nowego urządzenia, instalacji lub pojazdu, charakteryzujących się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji;
- 3) wymiana eksploatowanego urządzenia, instalacji lub pojazdu na urządzenie, instalację lub pojazd, o których mowa w pkt 2, albo ich modernizacja;

4) nabycie lub wynajęcie efektywnych energetycznie budynków lub ich części albo przebudowa lub remont użytkowanych budynków, w tym realizacja przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U.

Nr 223, poz. 1459, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 76, poz. 493);

5) sporządzenie audytu energetycznego w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów eksploatowanych budynków w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. — Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 oraz z 2011 r. Nr 32, poz. 159 i Nr 45, poz. 235), o powierzchni użytkowej powyżej 500 m², których jednostka sektora publicznego jest właścicielem lub zarządcą.

3. Jednostka sektora publicznego informuje o stosowanych środkach poprawy efektywności energetycznej na swojej stronie internetowej lub w inny sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

Jednocześnie samorządy muszą mieć już dziś świadomość powiązania naszego ustawodawstwa z polityką Unii Europejskiej, która to w ostatnim okresie szczególnie zwraca uwagę na problem efektywności energetycznej

Co nowego w UE – mniejsze zużycie energii dzięki wyższej wydajności

NA CZYM POLEGA PROBLEM?

- Z najnowszych analiz wynika, że środki podjęte dotychczas przez UE **nie zagwarantują** jej osiągnięcia wytyczonego celu: **ograniczenia zużycia energii** o 20 proc. do 2020 r.
- Dlatego też zaproponowane zostały nowe środki, dzięki którym zrealizowanie unijnego celu do 2020 r. powinno stać się możliwe.

CO DOKŁADNIE SIĘ ZMIENI?

- **Władze poszczególnych krajów** zostałyby zobowiązane do tego, by przy wyborze nowych budynków, zamawianiu wszelkich towarów i usług kierować się oszczędnościami energii oraz by co roku znacząco ograniczać zużycie energii w co najmniej 3 proc. budynków publicznych.
- **Zakłady energetyczne** zostałyby zobowiązane do tego, by zachęcać konsumentów do ograniczania zużycia energii: np. poprzez wymianę starych instalacji grzewczych oraz skuteczniejsze izolowanie budynków.
- **Przemysł** miałby za zadanie systematycznie analizować energooszczędne rozwiązania, a duże przedsiębiorstwa musiałyby co trzy lata poddawać się audytom energetycznym.
- **Konsument** byłby w stanie wydajniej gospodarować energią dzięki lepszemu dostępowi do informacji na temat bieżącej konsumpcji.
- **Przemiana energetyczna** byłaby monitorowana pod kątem wydajności. W razie konieczności UE proponowałaby środki korygujące, a także promowałaby skojarzoną produkcję energii cieplnej i elektrycznej.
- **Krajowe organy regulacji energetyki** byłyby zobligowane do tego, by systematycznie brać pod uwagę efektywność energetyczną, zwłaszcza w kontekście zatwierdzania środków i kosztów dostarczania energii konsumentom.
- Wprowadzone zostałyby **systemy certyfikacji** dla dostawców energii – w ten sposób zapewniony zostałby wysoki poziom obsługi technicznej.

KTO NA TYM SKORZYSTA?

- **Konsument** uzyskałby lepszy dostęp do informacji, dzięki którym mogłoby wydajniej gospodarować energią i ograniczyć jej koszty.
- Zmniejszenie wielkości emisji gazów cieplarnianych byłoby korzystne dla **środowiska naturalnego**.
- Dzięki bardziej energooszczędnym budynkom, produktom i usługom **podmioty publiczne** mogłyby obniżyć wydatki na energię.
- Wyższe bezpieczeństwo dostaw energii oraz powstanie nowych miejsc pracy (zwłaszcza w sektorze budowlanym) wpłynęłoby pozytywnie na **gospodarkę UE**.

KOLEJNE ETAPY?

- Gdy propozycja Komisji zostanie przyjęta przez Parlament Europejski i Radę, państwa członkowskie UE otrzymają rok na wprowadzenie odpowiednich przepisów na szczeblu krajowym.
- W 2014 r. przeprowadzona zostanie ocena dokonanych postępów, która pozwoli stwierdzić, czy UE będzie w stanie zrealizować cel w postaci ograniczenia zużycia energii o 20 proc. do 2020 r. Jeśli okaże się to konieczne, Komisja proponuje wprowadzenie obowiązkowych celów w zakresie efektywności energetycznej dla poszczególnych państw członkowskich.

5.3 Ważnym punktem programu seminarium było zaprezentowanie przez przedstawicieli Poznania projektu zakupów grupowych energii elektrycznej dla jednostek UM Poznania. Zakładane

oszczędności przewiduje się w wys. ok. 20%. Przeprowadzenie projektu powierzono zewnętrznej firmie wg procedury ujętej w Załączniku nr 3

5.4 W trakcie dyskusji i omawiania realizacji projektów e.e. w miastach jako kontynuacji prezentacji dot. grup zakupowych energii przedstawiono również inne działania z zakresu racjonalizacji użytkowania energii:

Np. Poznań tam gdzie remontuje drogi tam likwiduje oświetlenie stanowiące majątek zakładu energetycznego a instaluje własne, nowoczesne i energooszczędne punkty oświetleniowe. W trakcie dyskusji sformułowano postulat takiego ustawowego uregulowania by zarządca drogi był jednocześnie właścicielem systemu oświetlenia. Tak w Poznaniu jak i w Słupsku dotacje do wymiany kotłów przydomowych łączone SA z zakazem stosowania kotłów węglowych. W obiektach gminnych obowiązuje zasada stosowania ogrzewania z sieci ciepłowniczej jako najtańszego systemu, lub ogrzewania gazowego.

Słupsk stawia na wspomaganie instalacji pomp ciepła i kolektorów słonecznych poprzez WFOŚiGW oraz RPO. Ponadto w mieście wprowadzono zasadę codziennego raportowania prezydentowi stanu miasta przez wszystkie służby miejskie

W Ełku zinwentaryzowano majątek energetyczny i rozpoczęto współpracę w ramach 4ch powiatów, ponadto powołano specjalistę ds. energii.

Częstochowa kontynuuje i rozszerza system przetargów na dostawę energii a w Murowanej Goślinie realizowany jest program wymiany punktów świetlnych.

5.5 Omówiono przykładowy zestaw danych wyjściowych zaproponowany przez ZMP wypełniony przez miasta za 2009 r. i 2010 r. (Załącznik nr 4a i 4b) oraz przedyskutowano ujęcie w zestawieniach nowych rubryk, związanych z administracyjnym monitorowaniem spraw i decyzji z zakresu zarządzania energią i e.e. Uznano za istotne wprowadzenie ograniczonej ilości wskaźników i przyjęto wstępnie podział na 3 kategorie:

- Wskaźniki ogólne dla miast ujęte w zał. 4a i 4b
- Wskaźniki w zakresie efektywności energetycznej z SAS-u ujęte w zał. 4a i 4b
- Wskaźniki jakości stanowienia i wykonywania prawa lokalnego

Ten ostatni zestaw budzi największe trudności zdefiniowania i po wstępnych propozycjach omówionych w trakcie seminarium będzie podlegał analizom w poszczególnych miastach by wypracować zestaw optymalny możliwy do monitorowania i porównywania w poszczególnych gminach. Proponuje się na obecnym etapie ten zestaw określić jako:

- Monitorowanie jakości obsługi administracyjnej w obszarze efektywności energetycznej (zał. Nr 5)

Sprawa ta wymaga rozpoznania kategoryzacji działań w poszczególnych miastach dot. Sposobu porównywalnego systemu i będzie przedmiotem analiz oraz podjęcia decyzji w trakcie następnego seminarium tak samo jak wybór zestawu wskaźników podstawowych, które wstępnie zostaną rozesłane uczestnikom seminarium październikowego ok. 2 tyg. przed spotkaniem.

5.5 Zaprezentowano uczestnikom seminarium program konferencji „ Nowa energia –smart grid – smart city” – Rozwój energetyki innowacyjnej – budowanie bezpieczeństwa energetycznego miast i gmin”. (Zał. Nr 6)

Konferencja , której patronuje Prezydencja Polska w UE oraz Przewodniczący Parlamentu Europejskiego –prof. Buzek, będzie poświęcona głównie zadaniom jakie stoją przed miastami w najbliższym okresie realizacji polityki proklimatycznej w Europie oraz uwarunkowaniom wynikającym z przyjętego przez Rząd RP pakietu klimatyczno-energetycznego. Samorzady winny zdecydowanie zaprezentować swoje plany, możliwości i oczekiwania wobec polityki Rządu w zakresie energii gdyż to one będą w pierwszej kolejności narażone na skutki podwyżek cen energii wynikających m. innymi z opłat emisyjnych dwutlenku węgla

.Przykłady realizacji programów efektywności energetycznej z różnych, przodujących w tym zakresie miast, nie tylko europejskich, mogą być dobrym wzorcem dla tych miast, które rozumieją znaczenie działań proklimatycznych a zachętą dla tych, które takich działań obniżających koszty energii z budżetu gmin, dotychczas nie podjęły.

5.6 Program dnia drugiego został wypełniony zwiedzaniem obiektów ZOO i składowiska odpadów w miejscowości Suchy Las.

W ZOO zapoznaliśmy się w szczególności z gospodarką wodno-ściekową w obszarze całego terenu oraz z interesującymi architektonicznie i energetycznie obiektami słoniarni.

Składowisko odpadów dla miasta Poznania zaskakują niezwykle przemyślanymi rozwiązaniami zagospodarowania terenu, jako zlokalizowane w otoczeniu obszarów przyrodniczo chronionych. Segregacja odpadów „ u źródła”, system ruchomych punktów odpadów segregowanych budzi podziw tak samo jak separacja różnego gatunku odpadów i ich ponowne wykorzystanie. Znaczącym elementem składowiska jest lokalna jednostka kogeneracyjna funkcjonująca w oparciu o biogaz pozyskiwany z wysypiska. Szczegółowe materiały dot. funkcjonowania wysypiska zostały przekazane uczestnikom seminarium wraz z wyjaśnieniami dyrektora obiektu i pracowników zakładu.

5.7 Zgodnie z wstępnymi ustaleniami następne spotkanie zespołu GWD EE planuje się na 13-14 października, miejsce zostanie określone w terminie późniejszym. Tematem głównym proponuje się ustalić sprawę oświetlenia w gminach.

Moderator: Zbigniew Michniowski